

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Het lezen is dood - leve het lezen!

Schönbach, K.

Publication date

2009

Document Version

Final published version

Published in

Medium: tijdschrift voor studenten Communicatiewetenschappen aan de Universiteit van Amsterdam

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Schönbach, K. (2009). Het lezen is dood - leve het lezen! *Medium: tijdschrift voor studenten Communicatiewetenschappen aan de Universiteit van Amsterdam*, 2009(2), 5.
https://issuu.com/nvdoornik/docs/medium_2008-2009_nr.2_def

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Column

Het lezen is dood – leve het lezen!

Tekst: Klaus Schönbach

Vaak horen we klachten dat er niet meer wordt gelezen. Wat was het vroeger toch mooi – in plaats van naar de televisie te kijken, spelletjes op de PC te spelen of op het internet te surfen, hebben mensen gewoon gelezen. En de boeken die ze lazen waren uiteraard die van Multatuli, Thomas Mann en Nescio. Hooguit (en heel soms) eentje uit de bouquetreeks.

Maar ten eerste valt te betwijfelen of mensen vroeger echt zo veel meer lazen; ze hadden uiteindelijk ook een heleboel andere dingen te doen. Ten tweede komt men bij een beetje nadenken al snel op het idee dat juist het gebruik van internet eigenlijk gewoon heel vaak lezen is. Het zijn immers teksten, waaruit het overgrote aanbod op internet bestaat.

Daarnaast leren twee nieuwe studies ons dat mensen wel degelijk nog steeds boeken lezen – en zelfs meer dan een paar jaar geleden. In Duitsland laat de Stichting Lezen weten dat in 2008 negen procent van de bevolking boven de dertien jaar iedere dag in een boek leest. In 2000 was dat nog slechts zes procent. En ook in de VS is lezen toegenomen. De nieuwe studie die het National Endowment of the Arts heeft geïnitieerd, heet niet voor niets *Reading on the Rise*.

Want in 2008 lazen 50,2 procent van de Amerikanen achttien jaar en ouder minstens één boek per jaar for pleasure. Klinkt niet zoveel? Maar dat waren er 3,5 procent méér dan in 2002 (46,7%). De sterkste stijging is overigens bij de 18-24-jarigen te vinden – bij diegenen over wie men zich veelal de meeste zorgen maakt.

Dus alles prima? Hangt ervan af. Twee andere ontwikkelingen zijn nog te vermelden. Ten eerste, een soort polarisering. Het gemiddelde percentage van lezers is vooral gestegen door de groep personen die nu echt vaker leest dan vroeger. Daarvan zijn scherp afgebakend helaas ook steeds meer mensen die nu helemaal geen boek ter hand nemen. In de VS las in 2008 45,7 procent geen boek (ook niet voor hun werk of studie) – wat iets meer is in vergelijking met 2002 (43,4%). In Duitsland las in 2008 een kwart van de bevolking (25%) boven de 13 jaar helemaal geen boek, terwijl dit in 1992 nog een vijfde (20%) was. Dus alleen doordat de groep lezende mensen iets groter is geworden, hebben we de lichte toename in het lezen kunnen vaststellen.

Ten tweede wordt lezen als het ware steeds meer versnipperd. Ja, meer mensen lezen dagelijks in een boek, maar dat blijkt dan wekenlang om één en hetzelfde boek te gaan. In Duitsland komt 44 procent van de bevolking slechts aan maximaal vijf verschillende gelezen boeken per jaar. In 2000 waren het minder mensen, 38 procent van de bevolking, die niet meer dan vijf boeken lazen. Geen wonder, want duidelijk is dat meer dan een derde van de Duitsers (37%) in 2008 zei: "Ik lees boeken in kleine porties over een langere periode." In 1992 was dat nog maar 29 procent van de mensen die hun leesgedrag op die manier versnipperden.

Wat voor mij het meest interessante resultaat was, is dat aan de ene kant in het Duitse onderzoek duidelijk wordt dat meer mensen tegenwoordig direct op het internet starten om iets te lezen, zeker heel begrijpelijk. Maar vergeleken met acht jaar geleden zegt in 2008 ook een groter aantal mensen (41%) dat ze internetteksten niet meer printen. In 2000 was dat slechts 25 procent. Daarbij klagen ze wel over de afleiding die de hoeveelheden links op het net veroorzaken. Lezen op het internet is nooit af; daar valt altijd nog op iets anders te klikken. Dat is het probleem uitgerekend van de jongste internetgebruikers. Van de 14-19-jarigen stelt 30 procent hier last van te ondervinden, tegenover slechts 16 procent van de internetgebruikers boven de 60 jaar.

Dus: Meer mensen lezen, maar ook meer mensen lezen niet, en wie leest blijft niet bij de les...

Klaus Schönbach
Hoogleraar Algemene Communicatiewetenschap

